

KÖLCSÖNÖS MEGFELELTETÉS 2013. évi új előírásai

JFGK 16.: BORJAK VÉDELME

A követelmények célja:

Az állattartót terheli a felelősség azért, hogy a borjak tartási körülményei minden szempontból megfeleljenek az Európai Unió által meghatározott minimális állatjóléti előírásoknak.

Kit ellenőriz az illetékes hatóság a kölcsönös megfeleltetés ezen követelményei kapcsán?

A megyei kormányhivatal Élelmiszerlánc-biztonsági és Állategészségügyi Igazgatóságának munkatársai a 6 hónaposnál fiatalabb szarvasmarhát tartó állattartókat ellenőrzik a követelmények vonatkozásában.

Követelmények:

I. A mozgásszabadsággal és férőhelyszükséglettel kapcsolatos követelmények

A borjaknak elegendő szabad területet kell biztosítani ahhoz, hogy meg tudjanak fordulni és le tudjanak feküdni, fel tudjanak állni, valamint biztosítani kell, hogy láthassák egymást. Fontos az is, hogy ki tudják elégíteni tisztálkodási, illetve a szociális viselkedés iránti igényüket. A megfelelő fajlagos férőhely biztosítása érdekében be kell tartani a bokszok méreteire vonatkozó előírásokat.

Egyedi ketreces tartásra vonatkozó követelmények

Eltekintve az anyjokkal együtt tartott szopósborjak tartásától, valamint azon állattartóhelyektől, ahol 6 borjúnál kevesebb állatot tartanak – a nyolchetesnél idősebb borjút tilos indokolatlanul egyedi ketrechen tartani. Megfelelő indoknak minősülhet az elkülönítésre például, ha a borjú viselkedési rendellenesség, különleges állatorvosi kezelés, illetve betegség gyanúja miatt nem tartható együtt fajtársaival. Indokolt lehet az ideiglenes egyedi ketrechen tartás, amennyiben az állatok különböző telepekről, épületekből származnak. Az elkülönítés megalapozottságát a kezelő állatorvos által kiállított tanúsítvány, illetve az állomány-nyilvántartási dokumentumok igazolhatják.

A beteg állatok elkülönítésére szolgáló egyedi férőhelyek kivételével az oldalfal hézagolt vagy perforált kell, hogy legyen, annak érdekében, hogy a borjak láthassák egymást, illetve a megfelelő légmozgást, megvilágítást biztosítani lehessen. Az oldalfal nem tartalmazhat káros anyagot, és nem lehetnek rajta éles, kiálló szélek, sarkok, vagy törött részek, melyek sérülést okozhatnak. A kialakítás során figyelemmel kell lenni arra, hogy ne legyenek olyan területek a bokszban, melyeket az állat nem tud használni, vagy ahová beszorulhat, ezért az oldalfalak lehetőleg derékszöget zárjanak be.

Csoportos tartásra vonatkozó követelmények

A borjúszálláson biztosítani kell, hogy minden borjú akár egyszerre is képes legyen lefeküdni, felállni és ellátni magát, és különös gondot kell fordítani a már említett fajlagos férőhely szükségletre.

Lekötésre vonatkozó követelmények

Lekötni kizárólag a csoportosan tartott borjakat szabad az etetésük idejére – legfeljebb egy órára. Fenti követelménnyel kapcsolatban a hatóság megvizsgálja azt is, hogy vannak-e jelei annak, hogy az állatokat huzamosabb ideig lekötve tartották (pl. sérülések, szörkopás a lekötés helyén).

A lekötő-rendszert úgy kell kialakítani, hogy az ne okozhasson sérülést az állatnak, és ne akadályozza valamely alapvető szükségletének kielégítésében (lefekvés, pihenés, saját maga ellátása). Ezért a kialakításnál úgy kell eljárni, hogy a lekötésre használt eszközön ne képződhessen hurok, amely gátolja az állat légzését, vagy akár az állat fulladását okozhatná, illetve az állat a mozgása során ne gabalyodhasson bele olyan mértékben, hogy az a további mozgását, és ennek következtében például a táplálékfelvételben akadályozza. Az előzőekben említett veszélyek oly módon is elkerülhetőek, ha az állatok lekötése során folyamatos felügyelet biztosított.

II. Az állatok ellenőrzésére, a beteg és sérült állatokkal való bánásmódra vonatkozó követelmények

Az istállóban tartott borjakat legalább naponta kétszer, a szabadban tartott borjakat legalább naponta egyszer ellenőrizni kell. Bármely, betegnek vagy sérültnek látszó borjút azonnal megfelelő kezelésben kell részesíteni. A súlyosan sérült, beteg állatot szükség esetén – különösen fertőző megbetegedés gyanúja esetén – azonnal el kell különíteni, és száraz, alommal ellátott, valamint az előírt férőhely szükségletet biztosító helyen kell elhelyezni. Az állattartó ismereteit meghaladó esetekben állatorvosi tanácsot kell kérni.

III. Az épületekre és a mikroklimatikus viszonyokra vonatkozó követelmények

A férőhelyeket és a berendezéseket ártalmatlan és jól fertőtleníthető anyagból és oly módon kell kialakítani, hogy a takarítási és fertőtlenítési műveletek megfelelően elvégezhetőek legyenek. Ennek megfelelően ne legyenek olyan területek, amelyek a takarítást és fertőtlenítést végző személyzet, vagy az általuk használt eszközök számára nem hozzáférhetőek. A keresztfertőzések, valamint a kórokozók elszaporodásának megelőzése érdekében a borjak számára fenntartott szálláshelyeket, felszereléseket és eszközöket megfelelően tisztítani és fertőtleníteni kell. A szag csökkentése, valamint a legyek és rágcsálók vonzásának megelőzése érdekében a bélsarat, vizeletet és el nem fogyasztott vagy kiszóródott takarmányt a szükséges gyakorisággal el kell távolítani.

Az állatok környezetében található elektromos áramkörök és elektromos berendezések nem okozhatnak áramütést, ezért érintésvédelmi szempontból rendszeresen végzett felülvizsgálatuk, karbantartásuk indokolt.

A borjak tartására szolgáló épületben megfelelő – lehetőleg 5 és 26 °C közötti – hőmérsékletet kell biztosítani, amely nem kényszeríti az állatok hőszabályozását többletenergia felhasználására, például összebújás, remegés, vagy lihegés által. Az állatokat meg kell védeni a szélsőséges hőmérsékleti viszonyoktól.

Az épületben megfelelő szellőzésről kell gondoskodni, amelynek következtében az istálló levegője friss, nem vizeletszagú (ammóniás) és alacsony páratartalmú, ugyanakkor az istállóban nem alakul ki túlzott mértékű huzat. A takarítási műveletek során biztosítani kell, hogy ne legyen – a légmozgástól könnyen felkavarodó – vastagon lerakódott por, valamint szemmel látható mennyiségű szálló por az istállóban.

A káros gázok (pl. ammónia, szén-dioxid, kén-hidrogén) koncentrációját a borjak jólétét és egészségét veszélyeztető szint alatt kell tartani, a rendszeres takarítás és a megfelelő szellőztetés révén.

A padozat anyaga és kialakítása sima, egyenletes, megfelelő vízelvezető képességű és csúszásmentes legyen oly mértékben, hogy az ne akadályozza az állatok kényelmes mozgását,

illetve ne okozhasson fájdalmat akár fekvés, akár állás közben. Ne legyenek olyan kiálló, éles, törött részek, amelyek könnyen balesetet okozhatnak, illetve veszélyeztetik a lefekvő vagy a fekvő állapotban lévő borjak testi épségét.

Különleges követelmény a két hetesnél fiatalabb borjak esetén a száraz, alacsony portartamú, megfelelő mennyiségű alom alkalmazása, amely támogatja a borjak még érzékeny hőháztartását, valamint felszívja a káros anyagokat (pl. ammónia, nitrát, foszfát, endotoxin, stb.) és a mikroorganizmusokat tartalmazó trágyalét.

IV. A műszaki berendezésekkel és a megvilágítással kapcsolatos követelmények

Az állatokat tilos állandóan teljes sötétségben tartani. A borjaknak természetes megvilágítást, vagy legalább a természetes nappali fényvel megegyező időtartamú mesterséges megvilágítást kell biztosítani az istállóban (általában reggel 9h-től este 17h-ig). Gondoskodni kell olyan működőképes, rögzített vagy hordozható kiegészítő fényforrásról, amellyel szükség esetén bármelyik borjú akár éjszaka is megvizsgálható.

A borjak egészsége és jóléte szempontjából lényeges automatikus üzemű vagy mechanikus működésű berendezést legalább naponta egy alkalommal ellenőrizni kell. Az észlelt meghibásodást azonnal meg kell szüntetni.

Fel kell készülni a folyadék- és takarmányellátást és a megfelelő környezeti állapot fenntartását segítő műszaki berendezés meghibásodásának esetére, ezért rendelkezni kell olyan készenléti tervvel, illetve tartalék eszközökkel, amelyek az egyes berendezések működésének kiesése esetén is ki tudják elégíteni az állatok élettani szükségleteit. Az állatok egészsége és jóléte szempontjából kiemelt jelentőségű a megfelelő szellőztetés, ezért a mesterséges szellőztetési rendszer meghibásodása esetére olyan kiegészítő megoldással kell rendelkezni, amely a hiba elhárításáig képes biztosítani a megfelelő mértékű légcserét. Gondoskodni kell a mesterséges szellőztető berendezés működésének kiesésére figyelmeztető riasztórendszerrel, valamint annak rendszeres ellenőrzéséről, melyet például naprakészen vezetett dokumentációval lehet alátámasztani.

V. A takarmányozással és az ivóvízellátással kapcsolatos követelmények

Gondoskodni kell a borjú korának, testtömegének, szokásainak, fiziológiai szükségleteinek megfelelő takarmányozásról, annak érdekében, hogy a borjú megfelelő egészségi állapota és jó közérzete fenntartható legyen. Az etető- és itató-berendezések kialakítása, elhelyezése és üzemeltetése során biztosítani kell, hogy az lehetővé tegye az állatok megfelelő ellátását. Az etető- és itató-berendezések trágyával vagy porral való szennyeződését, valamint a takarmány nagymértékű kiszóródását minimalizálni kell. A borjakat naponta legalább kétszer meg kell etetni.

Csoportosan tartott borjak esetében biztosítani kell, hogy minden egyes állat lehetőleg egyszerre és egyenlő eséllyel hozzáférhessen a takarmányhoz. Ennek érdekében legalább akkora legyen a takarmánykiosztó-berendezés, hogy megakadályozza a takarmányért folyó versengés kialakulását, az egyes borjúk fejlődésben való visszamaradását. A csoport összeállításánál kerülni kell az olyan fokú kor- és testtömegbeli különbségeket, amelyek gátolhatják a borjak takarmányhoz való egyidejű hozzáférését.

Minden kéthetesnél idősebb borjú számára biztosítani kell a megfelelő mennyiségű friss itatóvizet, illetve azt, hogy folyadékbeviteli igényét más folyadékkal kielégíthesse. Legelőn vagy karámban tartott borjak részére itatóhelyet vagy fagymentes önitatót kell kialakítani. Beteg állatok részére, valamint hőség idején egészséges állatok számára is a friss ivóvíz folyamatos elérhetőségéről kell gondoskodni.

A borjaknak lehetőleg közvetlen születésük után, de legkésőbb a születésüket követő hat órán belül megfelelő mennyiségű (ajánlás: legalább 2-3 liter) főcstejhez (kolosztrumhoz) kell jutniuk. Ezt olyan esetben is biztosítani kell, amikor az anyatehén valamilyen oknál fogva

nem tudja ellátni az újszülött borjút. Ügyeljünk rá, hogy a tej tőgymeleg legyen (38-39 fok Celsius). Fel kell készülni tehát mind elméletben, mind gyakorlatban, hogy a főcstejet akár másik tehéntől, akár szopókás edényből pótolni lehessen.

A takarmánynak elegendő vasat kell tartalmaznia annak biztosítására, hogy a kéthetesnél idősebb borjak vérében a hemoglobin literenkénti szintje átlagosan legalább 4,5 mmol legyen, azaz hogy ne legyenek vashiányosak. A borjak optimális vasellátottságát a legtöbb esetben a takarmány megfelelő vastartalmával biztosítani lehet. A folyamatos állatorvosi ellenőrzés és tanácsadás, valamint az önkéntesen rendszeresen végzett laboratóriumi vizsgálatok (az Európai Élelmiszerbiztonság Hivatal /EFSA/ által javasolt időpontok: 2-4. hét, 12-14. hét, vágás előtti 4. hét) segíthetnek megelőzni, hogy a hemoglobin az egyes borjak vérében az előírt szint alá csökkenjen.

A kéthetesnél idősebb borjaknak minden nap kell rostos takarmányt adni a megfelelő emésztés (az összetett gyomor megfelelő kialakulása) érdekében. Nyolchetes koruktól húszhetes korukig a napi takarmányadag rostanyag-tartalmát fokozatosan 50 grammról minimum 250 grammra kell emelni. Ezen követelmény teljesítését szintén az állatorvosi tanácsadás hívatott elősegíteni.

A borjakra szájkosarat rakni tilos, kivéve, ha állatorvosi utasításra, ideiglenes jelleggel történik az alkalmazása. Ebben az esetben az állatorvos által kiállított igazolással lehet tanúsítani a szájkosár használatának indokoltságát.

JFGK 17.: SERTÉSEK VÉDELME

A követelmények célja:

Az állattartót terheli a felelősség azért, hogy a sertések tartási körülményei minden szempontból megfeleljenek az Európai Unió állatjóléti előírásainak.

Kit ellenőriz az illetékes hatóság a kölcsönös megfeleltetés ezen követelményei kapcsán?

A megyei kormányhivatal Élelmiszerlánc-biztonsági és Állategészségügyi Igazgatóságának munkatársai a sertéseket tenyésztés és hizlalás céljából tartó gazdálkodókat ellenőrzik a követelmények vonatkozásában.

Követelmények:

I. Általános követelmények

Az általános követelmények valamennyi állattartóra vonatkoznak, akik sertés tartásával foglalkoznak.

Amennyiben az állatokat betonból készült rácspadozaton tartják, úgy biztosítani kell a rácsok közötti nyílások szélességére vonatkozó maximum, és a rácsok szélességére vonatkozó minimum értékeket. Ezek a paraméterek hivatottak biztosítani, hogy a sertések kényelmesen tudjanak állni a rácspadozaton.

A sertések tartására szolgáló épületben vagy épületrészben a folyamatos zajszintet 85 dB alatt kell tartani (ez az adat nagyjából megfelel az üzemi zajszintnek, illetve egy kamion motorjának működése által 1 méterről kiváltott hanghatásnak). Kerülni kell továbbá a hirtelen zajokat, melyek megijeszthetik az állatokat, illetve kiválthatják menekülési reflexüket. Ennek megvalósulását segíti az állatokat ellátó személyzet részére tartott állatvédelmi oktatás, útmutatás.

Mesterséges fényforrással vagy megfelelő nagyságú és elhelyezésű ablakokkal biztosítani kell, hogy az épületben a fényerő legalább napi 8 órán át elérje a 40 luxot – amely hozzávetőlegesen a nappali fény erejének felel meg.

A sertések tartására szolgáló épületben megfelelő – lehetőleg 10-30 C°, malacok számára kb. 20-30 C° közötti – hőmérsékletet kell biztosítani, amely nem kényszeríti az állatok hőszabályozását többletenergia felhasználására, például összebújás, remegés, vagy izzadás, lihegés által. Az állatokat meg kell védeni a szélsőséges hőmérsékleti viszonyoktól.

Minden egyed számára száraz és kényelmes fekhelyet biztosítani kell, lehetővé kell tenni az állatok egyidejű pihenését.

A sertéseket úgy kell elhelyezni, hogy egymást láthassák. Kivételt lehet tenni azonban a fialás előtti héten és a fialás idején a kocák és kocasüldők vonatkozásában: náluk a vizuális kapcsolattartás lehetősége ebben az időszakban felfüggeszthető.

A sertéseknek a rájuk jellemző fürkésző, turo igényük kielégítéséhez szükséges anyagot – pl. szalmát vagy tözeget, fát, fűrészport, gombakomposztot, szénát, illetve ezek keverékét – kell biztosítani, mely nem tartalmazhat a sertések egészségére ártalmas összetevőket. Így az állatok elfoglalják magukat, valamint csökken a viselkedési rendellenességek kialakulásának esélye.

A padozatnak meg kell felelnie a sertések méretének és súlyának, anyaga vagy kialakítása sima, egyenletes és csúszásmentes legyen oly mértékben, hogy az ne akadályozza az állatok kényelmes mozgását, illetve ne okozhasson fájdalmat akár fekvés, akár állás közben. Ne legyenek olyan éles, kiálló szélék, sarkok, vagy törött részek, amelyek veszélyeztetik a lefekvő vagy a fekvő sertések testi épségét. A fekvőhelynek kényelmesnek, tisztának és megfelelő vízelvezető képességűnek kell lennie. Az alkalmazott alom megfelelő

gyakorisággal végzett cseréjével meg kell akadályozni annak túlzott szennyezettségét, nedvességét. A padozatnak almozás hiányában szilárd, egyenletes és stabil felületet kell képeznie.

Amennyiben a sertéseket csoportokban etetik, minden sertésnek a csoport többi tagjával azonos időben kell a takarmányhoz jutnia, kivéve, ha az állatokat ad libitum (korlátlanul) etetik, vagy az állatok egyéni etetését biztosító automatikus működtetésű takarmányellátó berendezést alkalmaznak, mert ilyenkor eleve nincs versengés az állatok között a táplálékért. Minden sertést naponta legalább egyszer meg kell etetni elegendő mennyiségű, megfelelő minőségű takarmánnyal, valamint minden kéthetesnél idősebb sertés számára megfelelő mennyiségű friss ivóvízről kell gondoskodni.

Tilos minden olyan eljárás alkalmazása, amely a sertés valamely érzékeny részének károsodásához vezet, vagy a sertés csontozatának elváltozásával jár (az állatorvosi beavatkozások természetesen nem értendők ide). A vonatkozó jogszabály konkrétan felsorolja azokat az eseteket, amelyek a tilalom alól kivételt képeznek.

Sertéseken kizárólag az alábbi csonkolással (vagy külsérellemmel) járó beavatkozások elvégzése engedélyezett:

- egyes állatgyógyászati és diagnosztikai célú beavatkozások, valamint a vonatkozó jogszabályban leírt, a sertések azonosítását célzó eljárások;
- malacoknál hétnapos korig a fogak egységes megrövidítését szolgáló ép, egészséges, sima felület létrejöttét eredményező köszörülés vagy lecsípés, indokolt esetben;
- farokkurtítás indokolt esetben hétnapos korig;
- hímvivarú sertések ivartalanítása hétnapos korig olyan módszerrel, amely nem jár a szövetek szakadásával,
- szabadtartásos rendszer alkalmazása esetén orrkarika behelyezése,
- kanok szemfogai hosszának csökkentése, amennyiben a többi állatnak okozott sérülések megelőzése vagy egyéb biztonsági okok ezt indokolttá teszik.

A farokkurtítás és a szegletfogak megrövidítése csak abban az esetben megengedett, ha előzőleg minden, az adott gazdaságban szóba jöhető intézkedést megtettek annak érdekében, hogy megszüntessék a farokrágást vagy a koca csecsének sérülését. Ilyen intézkedés lehet például a fürkésző igény kielégítésének elősegítésére szolgáló anyagok (ún. „manipulálható” anyagok) mennyiségének növelése, a férőhely méretének növelése, a menekülési lehetőség biztosítása a rangsorban hátul álló sertések számára, a falkásítás kerülése, kisebb csoportok kialakítása stb.

A csonkolással járó beavatkozásokhoz csak abban az esetben folyamodhat az állattartó, ha egyértelművé válik, hogy a kocák csecsbimbója e nélkül sérül, vagy a malacok egymás fülét, farkát rágják, sértik. Ezeket a műveleteket tehát nem szabad automatikusan, rutinszerűen végezni.

A fent említett eljárások mindegyikét csak állatorvos vagy megfelelő képzésben részt vett és az alkalmazott technikák végrehajtásában jártas és kellő tapasztalattal rendelkező személy végezheti, megfelelő eszközökkel és megfelelő higiéniai feltételek mellett. Amennyiben az ivartalanítást vagy a farokkurtítást a hétnapos életkor elérése után végzik, az eljárás csak megfelelő érzéstelenítés és további tartós fájdalomcsillapítás mellett, állatorvos által végezhető.

II. Kanok tartására vonatkozó követelmények

A kankutricákat olyan módon kell elhelyezni és kialakítani, hogy az állat megfordulhasson, hallhassa, láthassa a többi sertést és érezhesse azok szagát. Be kell tartani a minimális férőhelyszükségletre vonatkozó előírást. A kan tartására szolgáló férőhelynek is ki kell elégítenie az általános biztonsági és kényelmi feltételeket, így az oldalfal nem tartalmazhat káros anyagot, és nem lehetnek rajta kiálló, éles szélek, törött részek, melyek sérülést

okozhatnak. A kialakítás során figyelemmel kell lenni arra, hogy ne legyenek olyan területek a boksiban, melyeket az állat nem tud használni, vagy ahová beszorulhat, ezért az oldalfalak lehetőleg derékszöveget zárjanak be.

III. Kocák és kocasüldők tartására vonatkozó követelmények

A 10 vagy több kocát tartó telepeken a kocákat és a kocasüldőket a termékenyítés utáni 4. hét eltelte utáni naptól 1 héttel a fialás várható időpontja előtti napig csoportosan kell tartani. A csoportokban tartott állatok részére biztosítani kell legalább a jogszabály által meghatározott alapterületet, továbbá a kutricák oldalfalainak minimális méretét.

A 10 kocasüldőnél és kocánál kevesebbet tartó gazdaságban egyedi tartás is megengedett, de ennek esetén is biztosítani kell, hogy az elkülönített tartást szolgáló kutricában az állat kényelmesen meg tudjon fordulni.

Valamennyi kocát, kocasüldőt tartó gazdaságra vonatkoznak az alábbi követelmények:

A termékenyített kocák és kocasüldők tartására szolgáló épületrészben egyedenként biztosítani kell a minimális tömör padozatfelületet.

Tilos a kocákat és a kocasüldőket lekötve tartani, továbbá tilos a kocák és kocasüldők lekötve tartására szolgáló épület létesítése, valamint az épületek e célból történő átalakítása.

A csoportosan tartott kocasüldők és kocák takarmányozására olyan rendszert kell alkalmazni, amely a vetélytársak jelenlétében is lehetővé teszi valamennyi egyed számára az elegendő mennyiségű táplálék felvételét.

A szárazon álló vemhes kocának és kocasüldőnek az éhség csillapításához és rágási igényeik kielégítéséhez elegendő mennyiségű ballaszt- vagy magas rosttartalmú, valamint magas energiataralmú takarmányt kell biztosítani.

A csoporton belüli agresszió visszaszorítására minden lehetséges intézkedést meg kell tenni. A csoportok kialakítása során ezért úgy kell eljárni, hogy ne legyenek túl nagy súly- vagy korkülönbségek, amelyek előidézhetnék a sertések közötti versengést. Az egyes csoportok keverését is megfelelő körütekintéssel kell végezni, ügyelve arra, hogy a gyengébb egyedeknek menekülési lehetőség álljon rendelkezésre. Az agresszió mérséklésére végső megoldásként nyugtatószerekkel lehet kezelni az állatokat, ez a módszer azonban kizárólag állatorvos engedélyével megengedett, melyet az állatorvos által kiállított hiteles igazolással vagy egyéb módon bizonyítani kell. A súlyos harcok (verekedés) okait – például korlátozott hozzáférés a takarmányhoz vagy az ivóvízhez; kevés „manipulálható” anyag – azonnal ki kell deríteni, s meg kell tenni a megszüntetésükhöz szükséges intézkedéseket.

A többi állat nyugalmát jelentősen zavaró, szokványosnál agresszívabb, illetve a többi állat célpontját jelentő (a többi állat folyamatos bántalmazásának kitett) sertéseket, valamint a beteg állatokat el kell különíteni megfelelő méretű egyedi kutricában. Az egyedi kutricát a normál férőhelyektől kellő távolságban oly módon kell kialakítani, hogy az állat kényelmesen megfordulhasson, hacsak ez nem ellentétes az állatorvos erre vonatkozó konkrét utasításával.

Szükség esetén a vemhes kocákat és a kocasüldőket a külső és belső élősködők ellen kezelni kell, valamint teljes testfelületüket alaposan meg kell tisztítani a fiazató kutricába való telepítés előtt. A fialás előtti héten a kocáknak megfelelő mennyiségű és minőségű alomanyagot kell biztosítani fészeképítési igényük kielégítéséhez, kivéve, ha a létesítményben alkalmazott hígtrágyakezelő rendszer technikailag ezt nem teszi lehetővé.

A koca, illetve kocasüldő részére fialáskor olyan szabad területet kell kialakítani, amely lehetővé teszi a zavartalan fialást és a fialásban történő segítségnyújtást. Az olyan fiazatókutricákban, amelyekben a kocákat szabadon tartják, a malacok fizikai védelmét malacmentő korláttal, malacvédő ráccsal, malacbúvóval vagy egyéb megoldással kell biztosítani a koca hirtelen lefekvése és az agyonnyomás ellen.

IV. Malacok tartására vonatkozó követelmények

A malacok számára olyan szilárd padozatú vagy szőnyeggel borított, szalmával vagy egyéb erre alkalmas anyaggal almozott fekvőhelyet kell biztosítani, amely lehetővé teszi az összes malac egyidejű pihenését. A fiaztató ketrecekben elégséges helyet kell biztosítani ahhoz, hogy a malacok akadálytalanul szophassanak.

A malacokat 28 napos koruk előtt csak abban az esetben szabad elválasztani, ha a koca vagy a malacok egészsége vagy jóléte veszélyeztetett. A malacokat azonban akár hét nappal korábban is el lehet választani, amennyiben azokat olyan, kifejezetten erre a célra kialakított épületbe telepítik át, amelyet minden újabb csoport betelepítése előtt kiürítenek, valamint alaposan kitisztítanak és fertőtlenítenek, továbbá amelyet elkülönítenek a kocák tartására szolgáló épületektől annak érdekében, hogy minimálisra csökkentsék a betegségek áttérjedését a malacokra.

V. Utónevelt malacok és hízók tartására vonatkozó követelmények

A csoportosan tartott minden egyes utónevelt malac, illetve hízó – a termékenyített kocasüldők és a kocák kivételével – számára biztosítani kell a vonatkozó jogszabály által előírt minimális szabad alapterületet.

A csoportos tartásnál lehetőség szerint korlátozni kell a különböző csoportok között az állatok áthelyezését. Ha egymást nem ismerő egyedek egy csoportba helyezésére van szükség, akkor azt a lehető legkorábban, lehetőség szerint az elválasztás előtt vagy legfeljebb egy héttel az elválasztás után kell megtenni. Az egyedek különböző csoportok között történő áthelyezésénél nyugtatószereket csak rendkívüli esetben és állatorvos szakvéleménye alapján lehet alkalmazni.

Csoporton belüli agresszió, valamint annak látható nyomainak felfedezése esetén haladéktalanul fel kell deríteni az arra vezető okokat, valamint meg kell tenni minden szükséges lépést annak megszüntetésére. A különösen veszélyeztetett vagy agresszív egyedeket el kell különíteni a csoporttól.

JFGK 18.: MEZŐGAZDASÁGI HASZONÁLLATOK VÉDELME

A követelmények célja:

Az állattartót terheli a felelősség azért, hogy a gazdasági haszonállatok tartási körülményei minden szempontból megfeleljenek az Európai Unió által meghatározott minimális állatjóléti előírásoknak.

Kit ellenőrizz az illetékes hatóság a kölcsönös megfeleltetés ezen követelményei kapcsán?

A megyei kormányhivatal Élelmiszerlánc-biztonsági és Állategészségügyi Igazgatóságának munkatársai a szarvasmarhát, sertést, juhot, kecskét, lovat, nyulat, baromfit (házityúk, pulyka, kacska, lúd, gyöngytyúk, strucc, emu, fácán, fogoly, fűrj, házi galamb), továbbá a prémes állatot tartó gazdálkodókat ellenőrzik a követelmények vonatkozásában.

Követelmények:

I. A személyzetre, az állatok ellenőrzésére, és a nyilvántartásokra vonatkozó követelmények

A telepen alkalmazott technológia figyelembevételével az állatokról elegendő számú állatgondozónak kell gondoskodnia. Az állatgondozóknak megfelelő szakismerettel (végzettség, tapasztalat) kell rendelkezniük az ellátandó állatfajra, állatfajokra nézve, ami lehetővé teszi a viselkedésbeli változások, betegségek, sérülések, állatjóléti problémák, technológiai hibák idejében történő észlelését. Ennek biztosítása érdekében célszerű a személyzetet rendszeres állatvédelmi képzésben részesíteni.

Minden olyan tenyésztési rendszerben tartott állatot, amelyben az állatok jóléte a gyakori emberi figyelemtől függ, naponta legalább egyszer ellenőrizni kell. A más rendszerekben tartott állatokat olyan időközönként kell megvizsgálni, szemrevételezni, hogy elkerülhető legyen az állatoknak okozott szenvedés. Az állatokat bármely napszakban meg kell tudni figyelni minden nehézség nélkül. Ennek érdekében gondoskodni kell olyan működőképes, rögzített vagy hordozható kiegészítő fényforrásról, amellyel szükség esetén bármelyik állat akár éjszaka is megvizsgálható. Bármely betegnek vagy sérültnek tűnő állatról késedelem nélkül megfelelően gondoskodni kell, és ha egy állat nem reagál az ilyen gondoskodásra, a lehető legrövidebb időn belül állatorvos tanácsát kell kérni. Szükség esetén a beteg vagy sérült állatokat megfelelő helyen kell elkülöníteni, adott esetben száraz, alommal ellátott, férőhelyszükségletét kielégítő helyen kell elhelyezni.

Az állattartónak minden elvégzett orvosi kezelésről és az egyes ellenőrzések során megállapított elhullások számára naprakész nyilvántartást kell vezetnie. A kezelési naplót és elhullási naplót vagy az azzal egyenértékű nyilvántartásokat legalább három évig meg kell őrizni, és ellenőrzés alkalmával vagy kérésre az illetékes hatóság rendelkezésére kell bocsátani.

II. A mozgásszabadságra vonatkozó követelmények

Az állat fajának és fajtájának megfelelő mozgásszabadságát tilos oly módon korlátozni, hogy az az állatnak szükségtelen szenvedést vagy sérülést okozzon.

Ha egy állatot tartósan vagy rendszeresen lekötnek, vagy mozgását más módon jelentősen korlátozzák, annak is - szabadabb mozgása érdekében, élettani és viselkedésbeli szükségleteinek, a bevált gyakorlatnak és a tudományos ismereteknek megfelelően - elegendő teret kell biztosítani ahhoz, hogy akadály nélkül le tudjon feküdni, fel tudjon állni, valamint tisztálkodni tudjon.

III. Az épületekre és a mikroklimatikus viszonyokra vonatkozó követelmények

A szálláshelyek, és különösen a kutricák, illetve felszerelések építéséhez használt anyagok, amelyekkel az állatok kapcsolatba kerülhetnek, nem lehetnek károsak az állatokra nézve, és alaposan tisztíthatónak és fertőtleníthetőnek kell lenniük. Az állatok megkötésére használt szálláshelyeket és felszereléseket úgy kell kialakítani és fenntartani, hogy ne legyenek éles szegélyek vagy kiemelkedések, amelyek az állatok sérülését okozhatják.

Az állatok tartására szolgáló épületben megfelelő szellőzésről kell gondoskodni, amelynek következtében az istálló levegője friss, nem vizeletszagú (ammóniás) és alacsony páratartalmú, ugyanakkor az istállóban nem alakul ki túlzott mértékű huzat. A takarítási műveletek során biztosítani kell, hogy ne legyen – a légmozgástól könnyen felkavarodó – vastagon lerakódott por, valamint szemmel látható mennyiségű szálló por az istállóban. A káros gázok (pl. ammónia, szén-dioxid, kén-hidrogén) koncentrációját az állatok jólétét és egészségét veszélyeztető szint alatt kell tartani, a rendszeres takarítás és a megfelelő szellőztetés révén. Az épületben – figyelembe véve a faj- illetve korbeltől sajátosságokat – megfelelő hőmérsékletet kell biztosítani, amely nem kényszeríti az állatok hőszabályozását többletenergia felhasználására, például összebújás, remegés, vagy izzadás, lihegés által. Az állatokat meg kell védeni a szélsőséges hőmérsékleti viszonyoktól.

Az épületben tartott állatokat sem állandó sötétségben, sem a mesterséges világítás megfelelő megszakítása nélkül (azaz állandó világításban) nem lehet tartani. Ha a rendelkezésre álló természetes fény kevés az állatok élettani és etológiai szükségleteinek kielégítésére, megfelelő mesterséges világításról kell gondoskodni.

Azon állatok számára, amelyeket nem épületben tartanak, ha ez szükséges és lehetséges, védelmet kell biztosítani a káros időjárási hatásokkal, ragadozókkal, és egészségi kockázatokkal szemben.

IV. A műszaki berendezésekre, felszerelésre vonatkozó követelmények

Minden olyan automatikus vagy mechanikus berendezést, amely alapvető az állatok egészségéhez és jólétéhez, legalább naponta egyszer ellenőrizni kell. A műszaki berendezések megfelelő, működőképes állapotának biztosítása érdekében folyamatosan ellenőrizni kell az izzók, fénycsövek, lefolyók, itatószelepek stb. működését, a nyílászárók záródását. Az állatok környezetében található elektromos áramkörök és elektromos berendezések nem okozhatnak áramütést, ezért érintésvédelmi szempontból rendszeresen végzett felülvizsgálatuk, karbantartásuk indokolt.

A felfedezett meghibásodásokat azonnal ki kell javítani, vagy – amennyiben ez nem lehetséges – a hiba kijavításáig meg kell tenni a megfelelő lépéseket az állatok egészségének és jólétének biztosítása érdekében. Ha az állatok egészsége és jóléte mesterséges szellőztető-berendezéstől függ, gondoskodni kell megfelelő tartalék rendszerről, amely a berendezés meghibásodása esetén biztosítja az állatok egészségének és jólétének megőrzéséhez szükséges légcserét, valamint a hibát jelző riasztórendszerrel. A riasztórendszer rendszeresen ellenőrizni kell, melyet a naprakészen vezetett dokumentációval lehet alátámasztani.

V. A takarmányozással és az ivóvízellátással kapcsolatos követelmények

Az állatokat koruknak és fajuknak megfelelő, egészséges táplálékon kell tartani, amelyet, jó egészségük megőrzése és táplálkozási szükségleteik kielégítése érdekében, elegendő mennyiségben kell adagolni. Egyetlen állatot sem lehet olyan takarmánnyal vagy folyadékkal ellátni, amely szükségtelen szenvedést vagy sérülést okoz. Minden állat számára hozzáférést kell biztosítani az élettani szükségleteinek megfelelő időközönként a takarmányhoz. A takarmányozás során különös körültekintéssel kell eljárni, és az összetétel kialakítása során figyelembe kell venni az állatok fajtát, fajtáját, életkorát, nemét, fiziológiai állapotát, valamint etológiai sajátosságait.

Minden állat számára biztosítani kell a megfelelő vízellátást, vagy azt, hogy folyadék-beviteli igényét más módon ki tudja elégíteni. Ezért az itató-berendezések kialakítása során a fagy elleni védelemre is gondolni kell.

Az etető- és itató-berendezéseket úgy kell megtervezni, kialakítani és elhelyezni, hogy a takarmány és az ivóvíz elszennyeződése és az állatok közötti versengés káros hatásai minimálisra csökkenjenek. Csoportosan tartott állatok esetében legalább akkora legyen a takarmánykiosztó-berendezés, hogy minden egyed számára biztosítsa a takarmányhoz való egyidejű hozzáférés lehetőségét, és így megakadályozza a takarmányért folyó versengés kialakulását, az egyes állatok fejlődésben való visszamaradását. A csoport összeállítása során kerülni kell az olyan fokú kor- és testtömegbeli különbségeket, amelyek gátolhatják a takarmányhoz való egyidejű hozzáférést.

Az állattartó saját tevékenységi és felelősségi körében köteles biztosítani, hogy az állatnak adott takarmány és folyadék ne tartalmazzon olyan anyagot, amely annak szenvedést vagy fájdalmat okozhat. Az állatnak - a terápiás, megelőzési vagy tenyésztéstechnikai beavatkozás céljából adott anyagok kivételével – csak olyan takarmány adható, amely a tudomány jelenlegi állása szerint nem befolyásolja kedvezőtlenül egészségét vagy jólétét. A takarmány vagy az ivóvíz nem tartalmazhat sem fizikai (pl.: üveg- vagy fémszilánkok), sem kémiai (pl.: tisztító- vagy fertőtlenítőszer), sem biológiai (pl.: túlszaporodott kórokozó baktériumok, penészgomba mikotoxinok) ártalmas anyagot.

VI. Az érzéstelenítés nélkül végzett beavatkozásokra vonatkozó követelmények

Érzéstelenítés nélküli beavatkozást minden esetben kizárólag megfelelő szakértelemmel rendelkező személy végezhet. Amennyiben az állattartó nem rendelkezik megfelelő szakértelemmel és nincs megfelelő szakértelemmel rendelkező alkalmazottja (megbízottja), úgy állatorvosi szolgáltatást köteles igénybe venni, amelyet a kiállított bizonylat bemutatásával kell igazolni.

VII. Az állattartásban használatos eljárásokkal kapcsolatos követelmények

Tilos olyan állatfajt mezőgazdasági célra tartani, amelynek ezek a körülmények - az adott faj genetikai vagy egyéb jellemzői miatt - szenvedést okoznak, vagy káros hatással vannak az egészségére. A gyakorlatban ez azt jelenti, hogy csak a hazánkban szokásos háziállatok tarthatók haszonállatként, mivel csak ezek tartásának van az állatjólét szempontjából is kielégítően kialakult gyakorlata.

Tilos olyan természetes vagy mesterséges tenyésztési eljárásokat alkalmazni, amelyek az érintett állatok szenvedését vagy sérülését okozzák vagy okozhatják, kivéve azon szükséges beavatkozások alkalmazását, amelyek minimális vagy pillanatnyi szenvedést vagy sérülést okoznak. Tilos például a fias kocák túlszoportatása, vemhes kancák szándékos vetéltetése, valamint a túlzott, egészségkárosodással járó genetikai manipuláció.

Agócs Bernadett – ÚMVP tanácsadó

Tel: 30/ 298-2322, E-mail: agocs.bernadett@agrarkamara.hu